

Ўзбекистон-Туркия: ҳар томонлама стратегик шериликнинг янги босқичи

Халқаро муносабатларда икки томонлама саммитлар кўпинча мамлакатлар ўртасидаги алоқалар жараёнига сезиларли таъсир кўрсатадиган бурилиш нуқтаси бўлиб хизмат қиласди. Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Туркияга навбатдаги ташрифи ҳам шундай мухим воқеа сифатида икки халқ ўртасидаги ҳамкорлик ва муштарак қарашлар мустаҳкамланиб бораётгани ёрқин ифодасидир.

Давлатимиз раҳбарининг Анқарага ташрифи замирида мужассам мақсадлар Ўзбекистон – Туркия муносабатининг истиқболдаги йўналишларини шакллантиришда мухим аҳамиятга эга. Бу саммит шунчаки тантанали учрашув эмас, балки шерикликни кўп жиҳатдан чукурлаштиришга қаратилган стратегик бирлашувдир.

Стратегик шериклик кенгашининг юқори даражадаги учинчи йиғилишида сиёсий, савдо-иқтисодий, сармоявий, транспорт-коммуникация, таълим ва маданий-гуманитар соҳалардаги ҳамкорликни кенгайтириш масаласи муҳокама қилинди.

Қишлоқ ва сув хўжалиги, технология, энергетика, инфратузилмани ривожлантириш каби янги ўсузвчи йўналишларига алоҳида эътибор қаратилди. 2023 йил декабрь ойида 7-йиғилиши бўлиб ўтган Туркия ва Ўзбекистон қўшма иқтисодий комиссияси фаолиятини кучайтириш вазифаси белгиланди.

Стратегик шериклик кенгашининг олий даражадаги учинчи йиғилиши мамлакатлар ўртасидаги кўп томонлама ҳамкорликни чукурлаштириш сари қўйилган мухим қадам бўлди. Турли соҳалардаги ташаббусларни муҳокама қилиш ва амалга ошириш барқарор ривожланиш ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик учун мустаҳкам замин яратади.

Йиғилиш натижаси бўйича Шавкат Мирзиёев ва Режеп Тайип Эрдоған ҳар томонлама стратегик шерикликни чуқурлашириш тўғрисидаги қўшма декларацияни имзоладилар. Ҳужжат икки мамлакатнинг сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларини мустаҳкамлашга ёрдам берадиган турли соҳалардаги ҳамкорлик кўламини кенгайтириш ниятини англатади. Ўзбекистон ва Туркия ўртасидаги узоқ муддатли ва ўзаро манфаатли ҳамкорликка қаратилган муносабатларнинг стратегик аҳамиятини таъкидлайди.

Маълумки, Туркия Ўзбекистоннинг энг йирик савдо ва сармоявий шерикларидан бири сифатида экспорт бўйича учинчи, импорт бўйича бешинчи ўринни банд этган. 2023 йил ўзаро товар айрбошлаш миқдори 3,1 миллиард доллардан ошиб, 1,5 баробар ўсган.

Иқтисодий алоқа ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик сезиларли даражада мустаҳкамланганидан далолат берувчи бу муҳим кўрсаткич муваффақиятли савдо келишуви, логистика инфратузилмаси яхшиланиши, ҳар икки мамлакат товар ва хизматига талаб ошиши натижасида юзага келган.

Кисқа муддатли мақсадлар ҳам салмоқли. Товар айланмасини яқин келажакда 5 миллиард, узоқ муддатли истиқболда эса 10 миллиард долларга етказиш режалаштирилган. Бу сармоя ва инновацияни рағбатлантириш, экспорт-импорт оқимини диверсификация қилиш имконини беради. Айни мақсадларга эришиш янги иш ўринлари яратиш, миллий иқтисодиёт рақобатбардошлигини таъминлаш, фуқаролар фаровонлигини оширишга хизмат қилади.

Туркияning тўғридан-тўғри хорижий инвестициясида ўсиш кузатилди. Бугунги кунга қадар 7,5 миллиард долларлик шундай инвестиция асосида 286 лойиҳа амалга оширилди.

Туркия ишбилармон доираларининг мамлакатимиз стратегик муҳим тармоқларида бизнесни ривожлантиришга алоҳида қизиқиши билдиришини ҳам таъкидламаслик мумкин эмас. Ўзбекистон Президенти ташрифи арафасида ўтказилган бизнес-форум доирасида Туркия вице-президенти Йилмаз буни алоҳида таъкидлаб, “ўзаро инвестиция ҳажмини оширишимизга ишонаман”, деди.

Шавкат Мирзиёев ва Режеп Тайип Эрдоған биргаликда Ўзбекистон – Туркия ишбилармонлар кенгаши биринчи йиғилишини ҳам ўтказди. Тадбирда умумий мақсадга эришиш учун яқин ҳамкорлик қилиш ниятида бўлган “Global Textile”, “ProCab”, “Agromir Group”, “ERIELL Group”, “Calık”, “Cengiz”, “Acibadem”, “Eczacibasi” каби етакчи компаниялар раҳбарлари, вакиллари иштирок этди. Улар конструктив мулокотни, устувор йўналишларда шериклик кўламини янада кенгайтириш бўйича аниқ таклифлар ишлаб чиқилишини таъминлайди. Бу икки томонлама муносабат ривожи янги босқичга кўтарилгани рамзи сифатида ишбилармон доиралар бевосита ҳамкорлигини мустаҳкамлаш учун қулай шарт-шароит яратмоқда.

Ушбу дипломатик тадбир, шунингдек, Ўзбекистон иқтисодиётини халқаро ҳамкорлар учун очиш ва жаҳон миқёсида ўзини намоён этишдек кенгроқ ташқи сиёsat мақсадини ҳам назарда тутади.

Учрашувларда мамлакат етакчилари долзарб минтақавий муаммолар юзасидан фикр алмашди. Томонлар халқаро майдонда, жумладан БМТ, Ислом ҳамкорлик ташкилоти ва Туркий давлатлар ташкилоти доирасида ўзаро ёрдамни давом эттиришга содиқлигини билдирилар.

Президентлар яна бир бор Ғазо секторидаги зўравонликка барҳам бериш, Фаластин – Исроил низосини тинч йўл билан ҳал этишни бошлаш муҳимлигини яна бир бор таъкидладилар.

- Барқарор, мустаҳкам тинчликка эришиш учун мустақил ва озод Фаластин давлатини барпо этиш зарур, – деди давлатимиз раҳбари.

Ташриф натижасида 19 ҳужжат имзоланди. Келишувлар нафақат ўзаро савдони кенгайтириш ниятини ифодалайди, балки узоқ муддатли иқтисодий барқарорлик ва диверсификацияга эришиш бўйича умумий қарашни ҳам акс эттиради. Ўсиш салоҳиятини намоён қилувчи тармоқларга устувор аҳамият бериш, трансчегаравий бизнес амалиёти учун қулай муҳит яратиш орқали Ўзбекистон ва

Туркия ҳар икки давлатга тенг фойда келтирадиган фаровонлик учун янги имкониятлар очишни мақсад қилган.

Битимлар тўплами нафақат савдо кўрсаткичини яхшилади, балки сезиларли иқтисодий фойда олишни ваъда қиласидиган кенг қамровли стратегик шерикликни янада чуқурлаштиради.

Ташриф якунида Режеп Таййип Эрдоған Шавкат Мирзиёевни Туркия Республикасининг олий давлат мукофоти ордени билан тақдирлади.

Ушбу воқеа Ўзбекистон етакчисининг ўзаро дўстона муносабатни ривожлантиришга қўшган улкан ҳиссаси, алоқаларни мустаҳкамлашдаги саъй-ҳаракати эътирофи, Туркия томонидан юксак ҳурмат ва миннатдорлик рамзиdir. Қолаверса, халқaro ҳамжамиятда Ўзбекистон – Туркия муносабатлари аҳамияти ҳақида ёрқин тасаввур уйғотишга хизмат қиласиди.

Хуллас, Ўзбекистон Президентининг Туркияга ташрифи икки давлат ўртасидаги ўзаро ишончга асосланган, халқларимиз фаровонлиги йўлида узоқ муддатли, ўзаро манфаатли ҳамкорликка интилишни ифодаловчи ҳар томонлама стратегик шерикликда янги давр очди.

Алишер Қодиров,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги
Стратегик ва минтақалараро тадқиқотлар институти
бўлимни бошлиғи

Манба